

**UCHWAŁA NR XVI/102/2020
RADY GMINY BOROWIE
z dnia 24 marca 2020 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Borowie
na lata 2020- 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U.2019.506 z późn. zm.) i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.1111 z późn.zm.),

**Rada Gminy
uchwala się co następuje**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Borowie na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borowie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
Szauł
Alicja Szaniawska

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.1111 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z upływem terminu obowiązywania uchwalonego na lata 2017-2019 roku programu wsparcia rodziny niezbędne jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
Szanowna
Alcja Szanińska

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XVI/102/2020
Rady Gminy Borowie
z dnia 24 marca 2020 roku

***GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY NA LATA 2020-2022***

Spis treści:

Wstęp.....	1
I. Podstawa prawna opracowania programu.....	2
II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Borowie.....	3
III. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2020-2022.....	7
IV. Cele i realizacja programu.....	9
V. Odbiorcy programu.....	11
VI. Realizacja programu.....	11
VII. Oczekiwane efekty.....	11
VIII. Finansowanie.....	12
IX. Monitoring i ewaluacja programu.....	12

Wstęp

„Nie ma skuteczniejszej drogi odrodzenia społeczeństw, jak ich odrodzenie przez zdrowe rodziny”. Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. odprawianej dla rodzin, Szczecin, 11.06.1987.

Rodzina to grupa lub instytucja społeczna, to podstawowa komórka społeczna. Jest też pierwszym, a zarazem najważniejszym środowiskiem dla rozwoju dziecka. Do dysfunkcji w zakresie pełnienia roli opiekuńczo – wychowawczej przyczyniają się takie problemy jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc itp. Ważne jest, aby wsparciem objęta została cała rodzina.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek tworzenia i opracowania gminnego programu wspierania rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowiu w ramach działań wspierających rodziny niewydolne od 2014 roku zatrudnia asystenta rodziny, który sporządza diagnozy obszarów deficytowych oraz programy naprawcze, pomaga w planowaniu budżetu domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wymagają stałego monitorowania, dlatego istotną rolę odgrywa współpraca poszczególnych instytucji, które mają bezpośredni kontakt z rodzicami, tj. GOPS, policja, kurator, służba zdrowia, placówki oświatowe, parafie. Ważne jest również wsparcie ze strony środowiska oraz krewnych, ale przede wszystkim chęć współpracy ze strony rodzin, które potrzebują pomocy.

Gminny Program Wspierania Rodziny określa zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych jak również w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w wychowywaniu dzieci.

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U.2019.1111)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U.2019.1507 z późn. zm.)
3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U.2020.218)
4. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. (tj. Dz.U.2019.506 z późn. zm.)
5. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tj. Dz.U.2019.2277 z późn. zm.)
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borowie na lata 2016 – 2025

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Borowie

Gmina Borowie jest gminą wiejską. Sporządzona diagnoza demograficzno - społeczna oparta jest na dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borowiu oraz danych pozyskanych z Urzędu Gminy

Borowie i Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie. Dane statystyczne na przestrzeni ostatnich lat przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Stan ludności (w osobach) Gminy Borowie w latach 2017 – 2019

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Ogółem	5195	5171	5235

Źródło: dane uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Borowiu

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Garwolinie.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Bezrobotni – ogółem	206	172	160

Źródło: dane na koniec roku uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że na terenie gminy Borowie w 2019 r. wystąpił wzrost demograficzny (o 40 osób) w porównaniu do roku 2017. Jednocześnie obserwujemy, że z roku na rok spada liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Tabela 3. Świadczenia przyznane przez GOPS w ramach zadań własnych i zleconych

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba rodzin ogółem	82	76	70
Liczba osób ogółem w rodzinach	268	250	224

Źródło: opracowanie własne.

Powyższa tabela wskazuje, że rokrocznie spada ilość rodzin, a przez to i osób korzystających ze świadczeń udzielanych przez GOPS – w roku 2017 były to 82 rodziny i 268 osób, w roku 2019 jest już tylko 70 rodzin i 224 osób. Jest to znaczny spadek, który spowodowany jest zmniejszeniem się ubóstwa w rodzinach (w 2014 roku było to 92 rodziny 348 osób).

Tabela 4. Główne powody przyznawania pomocy

POWODY PRYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ			
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
UBÓSTWO			
Liczba rodzin ogółem	31	26	20
Liczba osób ogółem w rodzinach	102	67	46
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin ogółem	35	28	24
Liczba osób ogółem w rodzinach	107	84	77
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin ogółem	12	12	21
Liczba osób ogółem w rodzinach	36	42	73
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin ogółem	39	40	41
Liczba osób ogółem w rodzinach	106	108	110
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH			
Liczba rodzin ogółem	5	2	3
Liczba osób ogółem w rodzinach	17	7	8
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin ogółem	2	2	1
Liczba osób ogółem w rodzinach	5	5	4

Źródło: opracowanie własne

Jak widać, świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są głównie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia, niepełnosprawności i ubóstwa. Rzadziej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizmu. Obserwuje się stałą znaczną coroczną tendencję spadkową jeżeli chodzi o ubóstwo – rokrocznie ubywa przy tym wyznaczniku 5-6 rodzin, co w przeliczeniu na osoby daje 21-35 osób.

Nadal widoczny jest problem związany z nadużywaniem alkoholu u osób korzystających z pomocy społecznej w postaci świadczeń i innych. W rodzinach dotkniętych kłopotami tego typu najczęściej dochodzi do zaburzeń wzajemnych relacji i osłabienia więzi rodzinnych. Obrazuje to także poniższa tabela:

Tabela 5. Niebieskie Karty.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba rodzin objętych przemocą, w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty	22	15	16

Źródło: dane własne

Na terenie Gminy Borowie funkcjonują obecnie trzy rodziny zastępcze spokrewnione, które sprawują opiekę nad czwórką dzieci. Gmina partycypuje w opłacie części świadczenia za pobyt 1 dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej. W innej instytucji pieczy zastępczej na dzień dzisiejszy dzieci z terenu Gminy Borowie nie przebywają.

Tabela 6. Rodzaje świadczeń przyznawanych przez Gminę

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Karta Dużej Rodziny	62	129	169
Dobry start (300+)	-	723	718
Świadczenie wychowawcze (500+)	787	720	1038
Stypendium szkolne socjalne (od 4x88 do 8x248 zł na rok)	42	27	24
Świadczenie rodzinne (od 95 do 1600 zł)	533	445	355

Fundusz alimentacyjny (do 500 zł)	26	20	15
Zasiłek pielęgnacyjny (215,84 zł)	89	87	88
Świadczenie pielęgnacyjne (obecnie 1830 zł)	32	31	31
Świadczenie za życiem (4000 zł jednorazowo)	1		1

Źródło: opracowanie własne

Z analizy powyższej tabeli możemy wyciągnąć następujące wnioski: rośnie stale liczba wydawanych Kart Dużej Rodziny – program ten staje się coraz bardziej popularniejszy i atrakcyjniejszy.

Świadczenie dobry start utrzymuje się na stałym poziomie, wzrost zaś liczby dzieci objętych programem 500+ wiąże się z objęciem przez program wszystkich dzieci – w obydwu przypadkach nie jest to 100% dzieci z terenu naszej gminy.

Spadek liczby osób korzystających ze stypendium szkolnego socjalnego i świadczenia rodzinnego wiąże się z wzrostem pensji minimalnej i wzrostem ustawowych dochodów z gospodarstwa i ma powiązanie ze spadkiem ubóstwa w rodzinach. Liczba przyznawanych pozostałych zasiłków i świadczeń jest w miarę stała na przestrzeni trzech lat.

III. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2020 – 2022

1. Mocne strony

- Otwartość Urzędu Gminy Borowie i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym;
- Wykwalifikowana, stale podnosząca swoje kwalifikacje, kadra działająca na rzecz rodziny, dobre rozeznanie środowisk;

- Dobra współpraca z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia oraz pozostałymi placówkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (PCPR, MOW, parafie, policja, GOK);
- Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych;
- Umożliwiony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne;
- Zabezpieczenie niezbędnych środków na rzecz realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny;
- Oferta pomocy w zakresie przemocy w rodzinie (Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych);
- Podejmowanie licznych działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

2. Słabe strony

- Ciągłe słaba świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- Zjawisko alkoholizmu, uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Wyuczona bezradność i mała mobilność osób bezrobotnych;
- Roszczeniowość klientów GOPS i UG;
- Bezrobocie – ograniczona oferta rynku pracy;
- Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego;

3. Szanse

- Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych;
- Stanowisko pomocy asystenta rodziny;
- Ciągłe rosnąca świadomość społeczna;
- Duży rozwój pomocy społecznej na rzecz systemu wspierania rodziny

4. Zagrożenia

- Zatrącanie rodzinnych wartości;
- Uzależnienie rodziny od pomocy społecznej, dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców;
- Znaczny wzrost skomplikowanych problemów rodziny;
- Rozwój zjawiska wykluczenia społecznego;
- Zaniedbanie przez rodziców obowiązków opiekuńczo - wychowawczych;
- Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

IV. Cele i realizacja programu

1. Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

a) Profilaktyka oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych.

Tabela 7.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2020-2022	GOPS	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
2. Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz udzielenie informacji na temat instytucji świadczących pomoc, np. psycholog, prawnik, terapeuta	2020-2022	GOPS, GKRPA	- liczba osób, które skorzystały z porad

3. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii	2020-2022	GOPS, GKRPA	- liczba osób objęta monitorowaniem
4. Diagnoza sytuacji rodzin z uwzględnieniem przyczyn kryzysu w rodzinie.	2020-2022	GOPS, policja, placówki oświatowe	- liczba rodzin objętych diagnozą

b) Zapewnienie bezpieczeństwa oraz podstawowych potrzeb bytowych dziecka i członkom jego rodziny.

Tabela 8.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej ubogim rodzinom	2020-2022	GOPS	- liczba przyznanych zasiłków celowych - liczba rodzin objętych pomocą
2. Objęcie dożywianiem dzieci w szkole	2020-2022	GOPS	- liczba przyznanych świadczeń - liczba dzieci dożywianych w szkole
3. Udzielenie wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie	2020-2022	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, policja	- liczba osób objętych pomocą - liczba założonych „Niebieskich Kart”
4. Rozpowszechnianie Karty Dużej Rodziny	2020-2022	Gmina	- ilość wydanych KDR

c) Pomoc udzielana rodzinie w procesie wychowania dziecka

Tabela 9.

Zadania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji zadania
1. Wspieranie rodzin poprzez pracę z asystentem rodziny	2020-2022	GOPS	- liczba rodzin objętych wsparciem
2. Spotkania z rodzicami	2020-2022	Placówki oświatowe	-liczba spotkań -liczba rodziców biorących udział w spotkaniach
3. Nadzorowanie stanu zdrowia dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo	2020-2022	Placówka służby zdrowia	- karty leczenia

4. Pomoc dzieciom w przezwyciężaniu trudności szkolnych, zajęcia psychoedukacyjne	2020-2022	Placówki oświatowe	- liczba zrealizowanych zajęć wyrównawczych, wspomagających
---	-----------	--------------------	---

V. Odbiorcy Programu

- rodziny niewydolne wychowawczo
- rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym
- przedstawiciele instytucji pracujących na rzecz wspierania rodzin

VI. Realizacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny będzie obejmował okres 3 lat od 2020 r. do 2022 r. Realizatorem Programu będzie GOPS w Borowiu we współpracy z:

1. Urząd Gminy Borowie
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Zespół Interdyscyplinarny
4. Placówki oświatowe
5. Placówki służby zdrowia
6. Policja
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie
8. Gminny Ośrodek Kultury w Borowiu
9. Parafie.

VII. Oczekiwane efekty.

- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z problemami opiekuńczo – wychowawczymi
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin
- wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, pomoc w rozwiązywaniu problemów rodziny
- poprawa jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin

- zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy
- efektywna współpraca w zakresie wspierania rodzin
- integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz przeciwdziałanie i likwidacja czynników dezorganizacyjnych środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży
- ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami oraz przestępczością
- pomoc w integracji rodziny z otoczeniem społecznym

VIII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Borowie (w dyspozycji GKRPA, ZI, GOPS, szkoły), dotacji z budżetu państwa (m.in. programy rządowe) oraz ewentualnie pozyskanych środków pozabudżetowych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja Programu będą polegać na zgromadzeniu informacji dotyczących realizacji zaplanowanych zadań. Uzyskane informacje pozwolą ocenić efektywność i skuteczność przyjętych założeń, a także zaplanować działania profilaktyczne. Ewaluacja wg kryterium użyteczności oraz trwałości ma na celu uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi a efektami działań.

Wójt Gminy Borowie sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
Alicja Szaryńska
Alicja Szaryńska